

This is Mishna 189

dust of their feet; and drink in their words thirstily.

[5] Yose ben Yochanan, leader of Jerusalem, says: Let your house be open wide; treat the poor as members of your household; and do not converse excessively with a woman. They said this even about one's own wife, surely it applies to another's wife. Consequently, the Sages said: Anyone who converses excessively with a woman causes evil to himself, neglects Torah study and will eventually inherit Gehinnom.

[6] Yehoshua ben Perachyah and Nittai of Arbel received the tradition from them. Yehoshua ben Perachyah says: Accept a teacher upon yourself; acquire a friend for yourself, and judge everyone favorably.

[7] Nittai of Arbel says: Distance yourself from a bad neighbor; do not associate with a wicked person; and do not despair of retribution.

[8] Yehudah ben Tabbai and Shimon ben Shatach received the tradition from them. Yehudah ben Tabbai says: [When serving as a judge] do not act as a lawyer; when the litigants stand before you, consider them both as guilty, but when they are dismissed from you, consider them both as innocent, provided they have accepted the judgment.

[9] Shimon ben Shatach says: Interrogate the witnesses extensively; and be cautious with your words, lest they learn to lie.

[10] Shemayah and Avtalyon received the tradition from them. Shemayah says: Love work; despise lordliness; and do not become overly familiar with the government.

[11] Avtalyon says: Scholars, be cautious with your words, for you may incur the penalty of exile and be banished to a place of evil waters [heresy]. The disciples who follow you there may drink and die, and consequently the Name of Heaven will be desecrated.

[12] Hillel and Shammai received the tradition from them. Hillel says: Be among the disciples of Aaron, loving peace and pursuing peace, loving people, and bringing them closer to the Torah.

despair because of punishment: Even though you have been punished, remain hopeful; you can repent in sincerity and be forgiven.

8. פתורב דתורב — As a lawyer. This is addressed to judges: In your role of impartial arbiter, do not counsel litigants how to plead their case. Even if you are convinced of an individual's righteousness, maintain your impartiality (Rashi; R. Hirsch).

תורב — As guilty. Not that the judge assumes the litigant to be literally guilty, but that he must make every effort to establish the authenticity of every statement made before him. Only through rigorous probing will he ferret out the truth.

תורב — As innocent. Once the verdict has been accepted, even the guilty litigant is to be regarded as having pleaded and sworn truthfully according to his own interpretation of the facts. Or, he should be viewed as having repented (R. Yonah).

9. תורב דתורב — Learn to lie. Speak carefully to witnesses and litigants, lest the direction of your

interrogation give them a hint on how to fabricate their testimony to tell you what they think you are looking for.

10. תורב דתורב — Despise lordliness, i.e., do your utmost to avoid holding positions of dominance and leadership, for they shorten a man's life (Rashi); shun pompousness and rank.

תורב — The government, i.e., tyrannical authorities, who merely exploit people for their own ends. Such associations cause one to neglect religion; one cannot be a servant to two masters.

11. תורב — Scholars, be cautious. The mishnah speaks allegorically of the dangerous results of unclear teachings that lend themselves to misinterpretation. Do not express yourself in a way that can be misunderstood by students other than your own. You may be forced into exile where unworthy students may sin, based on a misinterpretation of your teaching. If they die as a result of their sins, God's Name will have been desecrated.

12. תורב — Aaron. In Talmudic literature Aaron

מתאבק בצפר רגליו, והי שומר בצמא את דבריו.

[א] ישי בן יוחנן איש ירושלים אומר: יהי ביתך פתוח לכל ויהי צניע בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה. באשתו אמרו, קל וקלר באשת חבלי. מפאן אמרו חכמים: כל המרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו, וכוטל מדברי תורה, וסופו יורש גיהנום.

[ב] יהושע בן פרנחיה ונחאי טארפלי קבלו מהם. יהושע בן פרנחיה אומר: צשה לך רב, וקנה לך חבר, והיו דן את כל האדם לרפי וכוט.

[ג] נחאי טארפלי אומר: הרחק משכן רע, ואל תהסר לרשע, ואל תתאמץ מן הפורענות.

[ד] יהודה בן טבאי ושמועון בן שטח קבלו מהם. יהודה בן טבאי אומר: אל תעש עצמך בעורכי הדין; וכשידיי בצלי הדין טומרים לפניה, יהיו בצניעה כרשעים; וכשפוטרים מלפניה, יהיו בצניעה כפאין. כשקבלו עליהם את הדין.

[ט] שמועון בן שטח אומר: יהי מרבה לחקור את העדים; והיו ויהיו בדבריה, שפא מוחכם ולקחו לשקר.

[ז] שמועיה ואבטליון קבלו מהם. שמועיה אומר: אהב את המלאכה, ושפא את הרבנות, ואל תתנועע לרשות.

[ח] אבטליון אומר: חכמים, והורה בדבריהם, שפא מחובנו חובת גלות ותקלו לקיום מים הרעים, וישחו המלמדים הפאים אחריהם וימורו, ונמצא שם שמים מתחלל.

[יב] הלל ושפאי קבלו מהם. הלל אומר: יהי מתלמודי של אהרן, אהב שלום וירדף שלום, אהב את הפירות ומקורן לחמה.

4. תורב דתורב — Sit in the dust of their feet. Attend to their needs (Rambam). In Mishnaic times, the teacher sat on a bench and his pupils sat on the ground. Thus, Yose ben Yozer exhorts us to become loyal disciples of the sages.

5. תורב — Wide. Make your home a center of hospitality. Some render תורב in the sense of relief, meaning that anyone who needs help of any sort can be sure of getting it from you.

תורב דתורב — And do not converse excessively. The Mishnah warns us against idle chatter and too much of it. A man who truly respects his wife will value her views and counsel and not overburden their conversation with frivolous chatter. Moreover, this sort of bantering with other women can loosen the bounds of morality and lead to sin (R' Hirsch).

תורב — Gehinnom. The place where the souls of the wicked are punished.

6. תורב דתורב — Accept a teacher upon yourself, i.e., a competent mentor who can correctly transmit the tradition, and thereby avoid error. Be willing to submit to his direction, for without a mentor to respect, a person is directionless.

תורב — A friend, with whom to jointly engage in Torah study. "Either companionship or death," said the Talmudic sage, Choni [Taanit 23a]. Rashi suggests that our Mishnah means that one should acquire books — they are the best companions and are essential for acquiring Torah knowledge.

7. תורב דתורב — And do not despair of retribution. The doctrine of Divine Retribution — that God eventually punishes the wicked — is one of the foundations of the Faith. Even though it seems slow in coming, one must remain confident that there will be a time of judgment; otherwise a good person may come to feel that evil and dishonesty will always be ascendant. This passage can also be interpreted: Do not

Pg. 1

Simeon ben Shetach

Simeon ben Shetach or **Shimon ben Shetach** (c.120-40 BCE) was a Pharisee scholar and Nasi of the Sanhedrin during the reigns of Alexander Jannæus and his successor, Queen Alexandra Salome, who, according the Talmud, was his sister (Berakhot 48a). He was therefore closely connected with the court, enjoying, at least initially, the favor of Alexander.

Under Alexander Jannæus

During the reign of Alexander the Sanhedrin consisted almost entirely of Sadducees; nevertheless he succeeded in ousting the Sadducean members and in replacing them with Pharisees (Megilat Ta'anit x.). Having accomplished this, Simeon recalled from Alexandria, Egypt the Pharisees who had been compelled to seek refuge there during the reign of John Hyrcanus, among these fugitives being Joshua ben Perachya, the former Nasi (Sotah 47a, ed. Amsterdam; cf. also Yer. Sanhedrin 23c and Haggigah 41d). Joshua was elected president anew, and Simeon assumed the office of vice-president ("ab bet din"; see Weiss, "Dor," i. 135, note 1). Upon the death of Joshua, Simeon became president and Judah ben Tabbai vice-president. **The attitude of Alexander Jannæus toward the Pharisees, however, soon underwent a change; and they were again compelled to flee, even Simeon himself being obliged to go into hiding** (Ber. 48a; a different reason for Simeon's flight is, however, given in Yer. Naz. 54b). About this time certain Parthian envoys came to Alexander's court and were invited to the king's table, where they noticed the absence of Simeon, by whose wisdom they had profited at previous visits. Upon the king's assurance that he would do the fugitive no harm, the queen caused her brother to return to the court. Upon his reappearance Simeon took his place between the royal couple with a show of self-consciousness which surprised the king; whereupon Simeon remarked, "The wisdom which I serve grants me equal rank with kings" (Yer. Naz. 54b; Ber. 48a).

Activity Under Alexandra

After his return Simeon enjoyed the king's favor, and when, upon the latter's death, Queen Alexandra succeeded to the rulership, Simeon and his party, the Pharisees, obtained great influence. Together with his colleague, Judah ben Tabbai, Simeon began to supersede the Sadducean teachings and to reestablish the authority of the Pharisaic interpretation of the Torah. He is therefore called "the restorer of the Law," who "has given back to the crown of learning its former brightness" (Kid. 66a). Simeon discarded the penal code which the Sadducees had introduced as a supplement to the Biblical code (Meg. Ta'an. iv.); and almost all the teachings and principles introduced by him are aimed against the Sadducean interpretation of the Law. Of Simeon's enactments two were of especial importance. One consisted in the restriction of divorces, which were then of frequent occurrence. **Simeon arranged that the husband might use the prescribed marriage gift ("ketubah") in his business**, but that his entire fortune should be held

liable for it (Yer. Kettubot viii. 32c). Inasmuch as a husband of small means could ill afford to withdraw a sum of money from his business, Simeon's ruling tended to check hasty divorces. The other important act referred to the instruction of the young.

Founded Popular Schools

Up to Simeon's time there were no schools in Judea, and the instruction of children was, according to Biblical precepts, left to their fathers. Simeon ordered that yeshivot be established in the larger cities in which the young might receive instruction in the Holy Scriptures as well as in the traditional knowledge of the Law (Yer. Ket. 1.c.).

His Son's Death

Simeon was exceedingly strict in legal matters. **Upon one occasion he sentenced to death eighty women in Ashkelon who had been convicted of sorcery.** The relatives of these women, filled with a desire for revenge, brought false witnesses against Simeon's son, whom they accused of a crime which involved capital punishment; and as a result of this charge he was sentenced to death. On the way to the place of execution the son protested his innocence in so pathetic a manner that even the witnesses were moved to admit the falsity of their testimony. When the judges were about to liberate the condemned man he called their attention to the fact that, according to the Law, a witness must not be believed when he withdraws a former statement, and he said to his father, "If you desire that the welfare of Israel shall be strengthened by thy hand, then consider me as a beam on which you may tread without regret" (Yer. Sanh. 23b). The execution then proceeded. **This sad event was probably the reason why Simeon issued a warning that witnesses should always be carefully cross-questioned (Ab. i. 9).**

Fairness

Simeon's fairness toward gentiles is illustrated by the following narrative: Simeon lived in humble circumstances, supporting himself and his family by conducting a small business in linen goods. Once his pupils presented him with a donkey which they had purchased from an Arab. On the neck of the animal they found a costly jewel, whereupon they joyously told their master that he might now cease toiling since the proceeds from the jewel would make him wealthy. Simeon, however, replied that the Arab had sold them the ass only, and not the jewel; and he returned the gem to the Arab, who exclaimed, "Praised be the God of Simeon ben Shetach!" (Yer. Bava Metziah ii. 8c; Deut. R. iii. 5).

Preceded by: <u>Joshua ben Perachyah</u>	<u>Nasi</u> 100 BCE - 60 BCE	Succeeded by: <u>Sh'maya</u>
---	---------------------------------	---------------------------------

מלכיותו חלק וארבע עשר הווייל וסעס מסמח לו
לכך אמר ואל תחיש מן הסופרנות, כלומר דס
קמטרס חבוב עליו סופרנות כי סמחוס יבוא חידה
ח אס תעש עצמד בעורכי הדיינים, כלומר

אנשים שפורכים ומקדלים
טענות בפני הדין (י) לפני
הדיינים. שאקור לאדם
לגלות דינו לאחד מבפני
הדין ולומר לו עשה כך (יח)
בשביל שחזקה בדין, ואף
על פי שיודע שהדין עמו.
סירוב אחד, כעורכי
הדיין בגדולי הדיינים,
במחלוקת הושב לפני רבו
מדבר, שלא יעשה עמו
בגדולי הדיינים לדבר לפני
רבו כפוסק את הדין.
עורכי, לשון ערכאות של
נכרים (גפון ט:י). ערכאות
של בית דוד. ומפי אחרים
שמעתי, אל תעש עמך
בגדולי הדיינים לכוף בפני
דינים שיבואו לדין לפניך:
יהיו בעיניך כרשעים.

שלא יטעו לכך לאחד מהם
לומר איש פלוני חסיד הוא
ולא יטעון טענת שקר.
שחסיד אחד אומר כן, אין
אחד רואה לו חובה :
בשקבלו עליהם את
הדין, שלא תחשוד המייב
לומר חזן היה זה, אלא
תאמר שחא טועה היה

ולא נחזיון לבחול (כ). אי נמי, נחזיון אחד מהם
שבוטח ונשבע, לא תאמר לשבע: מן ודארי

זהור בדברריך. שלא יאמר הדין שמה כך וכך הים
דברים הללו לומד בעל הדין או העדים לומר דבר שלא
בניו של קנהרוב הס. ושמתני שפני שהיה אבטליון א'
בלמן ארמי קטן, כמו אמר ר' יוחנן כד הוינא טליא אמר
יבואו קטן וקטנה. אף כאן אבטליון אביסן של יחומים
להספרנקס (כז), חייב לעקוק במלחמה, שהבטלה מביא
חומר אדם גדול אני וגנאי לי לעקוק במלחמה, דאמ
טול אגרא, ולא תימא כהנא אנה, גברא רבא אנה, וס
מלגסוג שדרה על הצבור, שהרצנות מקצרת את בעליה
במי, אל תחודע לרשות, שלא יעבירוך על דעת קוקר
שום, מפני שהרשות בידה לעשות כרצונה : יא' הו
שמה תחובו חובת גלות. כלומר, אע"פ שבמ
יחתייבו גלות וחגלו למקום שיש שם אנשים שמרמים
יבני מחוך דברנים דברים שאינם הגונים וישתו ה
יחיוו פנים : ובמצא שם שמים מתחלל. ששאר
הם עם לזר וביחוס חלשיו שאמר להם אל

וְשָׁמְעוּן בֶּן־שֹׁטֵחַ קִבְּלוּ מֵהֶם.
וְהוּדָה בֶּן־טַפַּאי אוֹמֵר, אֶל־תַּעֲשׂ
עֲצָמָה כַּעֲזֹרְכֵי הַדִּנִּין. וְכִשְׂיָהוּ
בְּעַלֵּי דִינִים עוֹמְדִים לְפָנֶיהָ, יֵהִי
בְּעִינֶיהָ כְּרֹשְׁעִים (ט). וְכִשְׁנַפְטָרִים
מִלְּפָנֶיהָ, יֵהִי בְּעִינֶיהָ כּוֹכָאִין.
כַּשֶּׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַדִּין:
ט וְשָׁמְעוּן בֶּן־שֹׁטֵחַ אוֹמֵר, הִנֵּי מַרְבֵּה
לְחַקֹּר אֶת הָעֲדִים, וְהִנֵּי זֶה־ר
בְּדִבְרֶיהָ, שֶׁמָּא מֵתוֹכֶם יִלְמְדוּ
לְשָׁקֵר: י שְׁמַעִיהָ וְאַבְטָלִיוֹן קִבְּלוּ
מֵהֶם. שְׁמַעִיהָ אוֹמֵר, אֲהוּבָא אֶת
הַמִּלְאכָה, וְשָׁנֵא אֶת הָרַבָּנוֹת, וְאֶל
תַּתְּנוּדַע לְרִשּׁוֹת: יֵא אַבְטָלִיוֹן אוֹמֵר,
חֲכָמִים, הִזְהָרוּ בְּדִבְרֵיהֶם (כ), שֶׁמָּא
תַּחֲבוּ חוֹבֶת גְּלוּת וְתִגְלוּ לְמָקוֹם
מִים הָרָעִים, וְיִשְׁתּוּ הַמִּלְמִידִים
הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם וְיָמוּתוּ, וְנִמְצָא שֶׁם
שָׁמַיִם מִתְחַלְלִל: יב הִלֵּל וְשַׁמַּאי
קִבְּלוּ מֵהֶם. הִלֵּל אוֹמֵר, הִנֵּי

၇၇၇၆၆၆၆

לחכמים. הרי"ף שם: (כד) לשון מקורם הוא, שהמים
הרעים הם כינוי לפנים צחורה שלא כהלכה:

[illegible]

השחר, ומר רב יהודאי גאון ו"ל פירש בענינא שאינם יודעין לטען לפני הדנין. דמתיא אחריתי: כד אתי קדמך אנש חד, ולימא לך: קרובתה דרבי יוחנן, דאמת לקמה דלהוי מסדר לא בעינא מנה למפסק לי דינא, דתהוי לי את בית דין; אלא בעינא קמך: הכי דינא דהאי תביעה וטענה דאית לי על חברי — אסור למשתעי לה כלום בדינא, ולתנאה לה כלום בדינא. שכן מנהג של ערכאות של פותים, דבעו מניה דינא מקמה ומחוי לה. (*) ובלשנא אחרתא בכתבות (נב ע"ב): אל תעש עצמך בעורכי הדנין — שאם בא לך אדם אחד וישאל עצה ממך: היאך יכול לטען על חברי? אל תאמר לו שום עצה, ללמד אותו לטען על חברי, ואפלו לקרובו. והוא דאמרו רבנן: אל תעש עצמך כאותם שמעריכין ומסדרין הטענות למי לו — לא תתשדנו בלכבד לומר דבשקר נשבע.

ובשיהיו בעלי דינים עומדים לפניך יהיו בעיניך ברשעים ובשנפטרים מלפניך יהיו בעיניך כובאין, לבשקבלו עליהם את הדין. [פ] שמעון בן שטח אומר: הוי מרבה לחקר את העדים, והוי

רבינו יונה

עברה גדולה היא, אבל פרושו: שאפלו אם לא ילמדנו שקר, אלא שמסדר לו טענותיו ועורר לפניו את הדינין ומגלה ליתיד דינו, שאין ראוי לעשות כן, כי יתשדוהו וידברו עליו רע, וכההוא מעשה דרבי יוחנן במסכת כתבות (רף נב, ב), דמעקרא סבר "ומבשרך לא תתעלם" (ישעיה נח, ז), ולבסוף סבר אדם חשוב שאני: ובשיהיו בעלי הדין עומדין לפניך יהיו בעיניך ברשעים. שלא יטה לבד אל אחד מהם ולא תחשב כי הוא הצדיק בדינו, שאם כן, לעולם לא תדון הדין לאמתו. כי שרירות לבד עם זה ולא תוכל לראות לו חובה; אף כאלו שניהן רשעים בדינם וטוענים שקר בדינם יהיו בעיניך, ולא יתה לבד מטה עד שתוציא הדבר לאור ותפסק הדין על נכון: ובשנפטרים מלפניך יהיו בעיניך כצדיקים, שיקבלו עליהן את הדין. זאת היא מדת חסידות: אחר שאמה יודע שהאחר טוען שקר, אל יתה בעיניך לעולם בחזקת שקרן ובעל-דין קשה, כי אין אמה ראוי לחשו, שפך קבל עליו את הדין ויצא מבית-דין חייב, ויש לחשב שפך עשה חשוכה ואין דעתו לעשות כן כל ימיו.

מ- שמעון בן שטח אומר: הוי מרבה לחקר את העדים. לעשות [בהם] דרישה וחקירה הרבה

(*) כאשר בא לפניך איש אחד, ואמר לך: איני מבקש ממך שתפסק לי הדין ותתנה לי במקום בית דין; אלא בקשתי לפניך: אף הדין בתביעה זו וטענה שיש לי על חברי — אסור לומר לו כלום מדין, ולתנאות לו כלום מדין. שכן המנהג בערכאות של גוים, שמבקשים מהם דין לפני התביעה והם פוסקים הדין. (**) קרובתו של רבי יוחנן היתה בזה לפני שוסדר לה טענותיה בפני בית הדין, והוא היה מסיר לה ילאמר ספר מור בו, משום ששנינו: ואל תעש עצמך בעורכי הדנין.

י. רשות זה הוא השלטונות. ואלו שלש מדות יש בהן תקון האמונה והעולם. כי בהעדר המלאכה יצר לו ויגזל ויזנה. ובקששת השגרה והרפנות יארגעו לו נסיונות בעולם ורעות. כי מפני שיקנאו בו בני אדם ויחלקו עליו. יפסיד אמונתו. כמו שאמרו: פיון שנתמנה אדם פונס על הצבור מלמטה נעשה רשע מלמעלה. וכן יריעת השלטון וקרבנותו רחוק מאד להנצל ממנה בעולם הזה. והיא מפסדת אמונתו, כי לא ישגיח בדבר. רק במה שיקרבהו אליו. ואמה יודע ענין דואג (ש"א כב), ואף על פי שהשליט אשר קרב מר (ברכות נה ע"א): מפני מה מת יוסף קדם אחיו? מפני שנהג עצמו ברפנות. ואף תתודע לרשות. שאין מקרבין לו לאדם אלא לצרף עצמן.

והיר בדבריה, שמה מתוכם ילמדו לשקר. שמעיה ואבטליון קבלו מהם. שמעיה אומר: אהב את המלאכה, ושנא את הרפנות, ואל תתודע לרשות.

רבינו יונה

פעמים, ובה תגלה הסוד, כי ברב דברים לא יחדל פשע, ותלמד מתוך דבריהם אם לשקר העידו: והיו זהיר בדבריה שמה מתוכם ילמדו לשקר. כי כשתחקר אותם על הענין, תוכל לדבר בדבריהם בדרך שהם יבינו מאיזה צד יתחייב אוהבם בדיו, וילמדו מדבריהם במה יכולים לשקר כדי לזכותו:

י. שמעיה ואבטליון קבלו מהם. מיהודה בן טבאי ומשמעון בן שטח: שמעיה אומר: אהב המלאכה. שלא יתבטל האדם ממלאכה, כי הבטלה מביאה לידי שעמום (כתובות נט, ב). והיא מדת העצל, שנאמר (משלי כא, כה): "תאות עצל תמיתנו כי מאנו ידיו לעשות" — רוצה לומר: באשר מקגיל איכריו וממאן אותם מלעשות מלאכה, כשהוא מתאנה לעשותה איכריו ומאנו, כי ההרגל שולט עליהן. ואמרו עליו (שם כ, ד): "מחרף עצל לא יחרש ושאל בקציר ואין", שהוא חושב כי במנוחה יהיה לו מנוחה, והוא הפך, כי במנוחה יהיה לו גיעה, כי מפני חרף ינוח ויעמד בביתו ולא יחרש, ושאל בקציר לאסוף התבואה ואין, וימות ברעב; אבל החורש בחרף ועובד אדמתו — ישבע לחם, כי אין אדם משיג למנוחה אף ביגיעה תחלה, ומי שמרדף ריקים והולך אחרי יושבי קרנות הבטלים ממלאכה, ישבע בוז: ושנא את הרפנות. סמך זה לעבודת המלאכה, שהן מענין אחד (אחר). שישנא את הרפנות ומעלת הבטלנים, שסופם לבוא אל מיתת העני, ויעסק במלאכתו כל היום, כדאמרינן בפסחים (דף ק"ג, א): פשט גבלא בשוקא (ואכל) (ושקיל) אגרא, ולא תימא כהנא אגא, גברא רבא אגא. ועל זה אמר שלמה המלך, עליו השלום (משלי יב, ט): "טוב נקלה ועבד לו ממתכבד וחסר לחם", ואין פירושו של "נקלה" במשמעו, אף הוא הפך לשגרת המתכבד: ואף תתודע לרשות. כי עבודת הרשות היא קשה עד מאד, ועל-פל-פנים פיון שמקבל עליו על מלך בשר ודם סופו לפרק על מלכות שמים ולבטל המצות, כי הוא מתפחד מן הרשות,

שִׁמְעוֹן בֶּן שִׁטָּח אוֹמֵר, הָיוּ מְרַבֵּה לַחֲקוֹר אֶת הָעֵדִים, וְהָיוּ
זֶהִיר בְּדַבָּרֵיךְ שֶׁמָּא מֵתוֹכֶם יִלְמְדוּ לְשִׁקֵּר:

דת ודין, וגמילות חסדים מקורה
השלום. ולפי זה חשבתי שמשנת ח'
איירי בהמדה של דין וכן משנתנו איירי
בהמדה של אמת, ושניהם הם מיוסדים
על העמודים שהעולם עומד עליהם.
והעמוד של שלום מובא במה שאמר
הלל בסמוך "הוי מתלמידיו של אהרן
אוהב שלום ורודף שלום". ועוד אפשר
לומר על פי מ"ש התוספות יו"ט
בהקדמתו בשם הרמב"ם ז"ל לזאת
המסכת וז"ל: שהוא רוצה לזכור במסכת
זו מוסר כל חכם מן החכמים ע"ה כדי
שנלמד מהם המדות טובות. ואין אדם
צריך לזה כמו הדיינים, שעמי הארץ
כשלא יהיו בעלי מוסר אין ההיזק לכל
ההמון אלא לבעליו בלבד, אבל השופט
כשלא יהי' בעל מוסר וצנוע וזיק עצמו
ויזיק לבני אדם. לפיכך הי' תחלת דבריו
במסכת אבות מוסר הדיינים כמו שאמר
"הוו מתונים בדין". ובסוף דבריו כתב,
ואחר שנראה שהשופט צריך לכל אלו
המוסרים כדי להוסיף בהם אם כן מה
נחמד ונכון הי' תיקון מסכת אבות אחר
מסכת סנהדרין, עכ"ל.

המדרש שמואל הביא בשם
הרשב"ם ז"ל וז"ל: שמעון בן שטח
אומר "הוי מרבה לחקור את העדים"
מפני מעשה הבא לידו הי' רגיל לומר
כן, מפני שתלה שמונים נשים באשקלון
ונהרג בנו בבית דינו על ידי עדות שקר,
עכ"ל (ועיין גם כן ברש"י ז"ל סנהדרין
דף מ"ד ע"ב).

ולכאורה צריך ביאור על המשך
המשניות שמפסיק בעניני דינין ועדות?
ואפשר לומר על פי מה שהקשו
המפרשים שסוף פירקין דתנן "על
שלשה דברים העולם עומד (קים) על
הדין ועל האמת ועל השלום" לכאורה
פליג על שמעון הצדיק בריש פירקין
דתני "על התורה ועל העבודה ועל
גמילות חסדים"? ובלקוטי בתר לקוטי
הביא בשם בעל כנסת ישראל אשר
עמודי העולם המה תורה עבודה
וגמילות חסדים, אבל היסודות אשר
עליו עומדים עמודים אלו המה אמת
דין ושלום. כי תורה בלתי אמת אינה
כלום, עבודה צריכה להיות בנוי' על פי

